

ВИСНОВОК

про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації **Варвінського Андрія Миколайовича «Публічне управління інфраструктурою великих міст як складова сталого регіонального розвитку»**,

яка подається на здобуття наукового ступеня доктора філософії з галузі знань 28 – Публічне управління та адміністрування за спеціальністю 281 – «Публічне управління та адміністрування»

1. Оцінка роботи здобувача у процесі підготовки дисертації і виконання індивідуального плану навчальної та наукової роботи

Здобувач Варвінський Андрій Миколайович виконав у повному обсязі індивідуальний план виконання освітньо-наукової програми підготовки доктора філософії. Освітня програма в обсязі 60 кредитів ECTS виконана у повному об'ємі. Здобувач успішно склав іспити з наступних дисциплін: Концептуальні засади розвитку публічного управління та адміністрування, Публічна політика, Управління суспільним розвитком, Концептуальні засади сучасного наукового пізнання, Етика та світоглядні засади наукової діяльності, Методологічне забезпечення досліджень публічного управління та адміністрування, Методологічне забезпечення освітньої діяльності, Управління проектами, Комунікативні аспекти діяльності дослідника, Основи наукового мовлення, Інформаційні технології у науковій діяльності, Іноземна мова в професійній діяльності дослідника публічного управління та адміністрування, Інформаційно-аналітична складова публічного управління, Глобальне врядування і між рівневі відносини у публічному управлінні, Демократія участі та комунікації в публічному управлінні та пройшов педагогічну практику.

У процесі навчання здобувач набув усіх компетентностей, теоретичних знань, вмінь і навичок, визначених Тимчасовим стандартом вищої освіти третього науково-освітнього рівня за спеціальністю 281 – Публічне управління та адміністрування. Всі заплановані види робіт були виконані своєчасно та на високому рівні. Здобувач плідно співпрацював з науковим керівником протягом усього терміну навчання в аспірантурі, демонструючи високий рівень самостійності та творчого підходу до дослідницької роботи.

2. Обґрунтування вибору теми дослідження

В умовах стратегічного курсу України на євроінтеграцію та необхідності повоєнного відновлення публічне управління інфраструктурою великих міст

набуває визначального значення для забезпечення сталого регіонального розвитку. Великі міста концентрують близько 30 відсотків населення країни, генерують понад 40 відсотків валового регіонального продукту та забезпечують близько 50 відсотків податкових надходжень до зведеного бюджету. Водночас середній рівень зношеності комунальної інфраструктури перевищує 60 відсотків, а для мереж водопостачання та теплопостачання – 70–80 відсотків, що вдвічі-втричі перевищує відповідні показники країн Євросоюзу.

Рівень інфраструктурного забезпечення обласних центрів у 2–3 рази перевищує середній по регіону, що свідчить про системну неспроможність існуючих підходів до управління забезпечити збалансований регіональний розвиток. Реформа децентралізації суттєво змінила розподіл повноважень між рівнями публічного управління, однак не сформувала дієвих механізмів координації інфраструктурної політики великих міст з потребами прилеглих громад. Повномасштабна збройна агресія Росії спричинила значні руйнування об'єктів критичної інфраструктури в багатьох регіонах, посиливши потребу у системній інфраструктурній політиці, орієнтованій на цілі сталого розвитку.

Потреби повоєнного відновлення та завдання євроінтеграції вимагають переходу від фрагментованого секторального управління до системної інфраструктурної політики. Вимоги структурних фондів ЄС щодо інфраструктурного розвитку та Цілі сталого розвитку ООН створюють нормативну рамку для такого переходу. Зазначені обставини зумовлюють актуальність, теоретичну та практичну значущість дисертаційного дослідження.

3. Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами

Тема дисертаційної роботи пов'язана з науково-дослідною роботою «Публічне управління в умовах глобалізації» (0116U007246), що виконувалась кафедрою публічної політики навчально-наукового інституту «Інститут державного управління» Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна. У межах цієї НДР автором визначено теоретичні засади та розроблено практичні рекомендації щодо вдосконалення системи публічного управління інфраструктурою великих міст та обґрунтовано механізми забезпечення сталого регіонального розвитку через інфраструктурну політику.

4. Особистий внесок дисертанта в отриманні наукових результатів

Наукова новизна одержаних результатів полягає у вирішенні важливого науково-прикладного завдання – теоретичному обґрунтуванні та розробці практичних рекомендацій щодо вдосконалення системи публічного управління інфраструктурою великих міст як складової сталого регіонального розвитку. Новизна наукових результатів конкретизується в таких положеннях:

уперше:

– розроблено модель інтегрованого управління інфраструктурою великих міст для забезпечення сталого регіонального розвитку, яка, на відміну від наявних секторальних підходів до управління окремими видами міської інфраструктури, ґрунтується на системному поєднанні одинадцяти концептуальних принципів (інтегрованості, багаторівневості, субсидіарності, стратегічної орієнтації, адаптивності, фінансової спроможності, сталості, партисипації, прозорості, інноваційності та регіональної інтеграції як системоутворювального), семи функціональних підсистем та восьми управлінських процесів у єдиному циклі, доповненому регіональним виміром через чотири механізми міжмуніципального співробітництва (координаційні ради, спільні підприємства, угоди про співпрацю, механізми фінансового вирівнювання);

удосконалено:

– механізм координації інфраструктурної політики великих міст зі стратегіями регіонального розвитку, який, на відміну від наявних підходів, що базуються або на суто ієрархічній, або на мережевій моделі координації, ґрунтується на гібридній моделі з центральним інституційним елементом – Регіональною координаційною радою з питань інфраструктурного розвитку, тематичними робочими групами, обов'язковою процедурою оцінки регіонального впливу на стадії розроблення планів та диференційованими фінансовими стимулами, що забезпечує проактивний характер координації та надає їй реального управлінського змісту;

– методичний підхід до оцінювання впливу інфраструктурних проектів великих міст на сталий регіональний розвиток, який, на відміну від наявних підходів, що обмежуються економічними або соціальними критеріями, базується на чотиривимірній системі індикаторів (економічного, соціального, екологічного та управлінського вимірів), п'яти взаємодоповнюючих методах аналізу та тріступеневій процедурі оцінювання (ex ante, in itinere та ex post), узгоджений з методологією структурних фондів ЄС та індикаторами Цілей сталого розвитку ООН;

дістали подальшого розвитку:

– теоретичне обґрунтування регіонального впливу інфраструктури великих міст через систематизацію функціонального виміру (п'ять механізмів впливу: прямий економічний ефект, продуктивність і конкурентоспроможність, ринок праці та людський капітал, соціальна згуртованість, екологічний вплив) та просторового виміру (чотири типи ефектів: доступності, агломерації, поляризації та дифузії);

– концептуалізація чотирьох каналів впливу стану інфраструктури

великих міст на регіональну економіку (транспортного – через щорічні втрати продуктивності від заторів; комунального – через зниження інвестиційної привабливості регіону; людського капіталу – через концентрацію якісних послуг у великому місті при їх дефіциті на периферії; екологічного – через забруднення регіональних природних ресурсів);

– узагальнення зарубіжного досвіду управління інфраструктурою великих міст на матеріалі дев'яти країн (Велика Британія, Франція, Німеччина, Скандинавські країни, США, Канада, Сінгапур, Японія, Австралія) та п'яти організаційних моделей метрополітенського управління з обґрунтуванням п'яти пріоритетних напрямів адаптації зарубіжного досвіду для України.

5. Обґрунтованість і достовірність наукових положень, висновків і рекомендацій, які захищаються

Сформульовані у дисертаційній роботі наукові положення, висновки та рекомендації ґрунтуються на теоретико-методологічних засадах науки публічного управління, теорії регіонального розвитку, урбаністики, теорій публічного управління та інституційної економіки. У роботі здійснено комплексний аналіз вітчизняних і зарубіжних наукових джерел, використано широкий спектр загальнонаукових та спеціальних методів дослідження. Теоретичні положення підкріплені емпіричним аналізом стану інфраструктури великих міст України, статистичними даними щодо рівня зношеності інфраструктурних систем та порівняльним аналізом зарубіжного досвіду дев'яти країн. У цілому наукові результати, отримані в дисертації, є достовірними, науково обґрунтованими та доказовими.

6. Практичне значення одержаних результатів

Практичне значення одержаних результатів визначається тим, що основні положення та рекомендації дисертаційного дослідження можуть бути використані:

органами державної виконавчої влади – при формуванні та реалізації державної регіональної та інфраструктурної політики, розробці програм інфраструктурного розвитку та плануванні повоєнного відновлення;

Міністерством розвитку громад та територій України – при розробці стандартів координації інфраструктурної політики між рівнями управління та запровадженні обов'язкового оцінювання регіонального впливу великих інфраструктурних проектів;

регіональними та місцевими органами влади – при розробці стратегій регіонального розвитку, формуванні механізмів міжмуніципального співробітництва та обґрунтуванні інфраструктурних інвестицій для залучення міжнародного фінансування;

закладами вищої освіти – при підготовці фахівців у галузі публічного

управління, регіональної політики, муніципального менеджменту та просторового планування.

Розроблені авторські інструменти – модель інтегрованого управління, механізм координації та методичний підхід до оцінювання – утворюють цілісний управлінський інструментарій для переходу від фрагментованого секторального управління до системної інфраструктурної політики, орієнтованої на цілі сталого регіонального розвитку.

7. Повнота викладення матеріалів дисертації в роботах, опублікованих автором

Основні положення дисертаційного дослідження висвітлено у 6 публікаціях, з них 3 – у наукових фахових виданнях.

Статті у фахових наукових виданнях:

1. Варвїнський А. М. Концепції розвитку міської інфраструктури. Наукові перспективи. Серія «Державне управління». 2024. № 7(49). С. 617-634. DOI: [https://doi.org/10.52058/2708-7530-2024-7\(49\)-73-86](https://doi.org/10.52058/2708-7530-2024-7(49)-73-86).

2. Варвїнський А. М. Нормативно-правові засади розвитку міської інфраструктури великих міст. Суспільство та національні інтереси. Серія «Публічне управління та адміністрування». 2025. № 6 (14). DOI: [https://doi.org/10.52058/3041-1572-2025-6\(14\)-618-633](https://doi.org/10.52058/3041-1572-2025-6(14)-618-633).

3. Варвїнський А. М. Формування концептуальної моделі інтегрованого управління інфраструктурою великих міст для забезпечення сталого регіонального розвитку. Державне управління: удосконалення та розвиток. 2026. №3. DOI: <http://doi.org/10.32702/2307-2156.2026.3.28>.

Наукові праці, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації:

4. Варвїнський А. М. Сутність поняття та класифікація міської інфраструктури. Modern research in science and education. Proceedings of the 12th International scientific and practical conference. BoScience Publisher. Chicago, USA. 2024. Pp. 187–192.

5. Варвїнський А. М. Інтегроване міське планування як системний підхід до розвитку міської інфраструктури. Global trends in science and education. Proceedings of the 5th International scientific and practical conference. Kyiv, Ukraine. 2025. Pp. 833–838.

6. Варвїнський А. М. Стратегічне планування розвитку міської інфраструктури в контексті сталого урбанізму. Публічне управління XXI століття: основні виклики післявоєнної відбудови: зб. наук. матер. XXV Міжнар. наук. конгресу. Харків: ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2025. С. 117–120.

8. Апробація матеріалів дисертації

Основні результати дисертаційного дослідження обговорювались на засіданнях кафедри публічної політики, на міжнародних і національних

науково-практичних конференціях, зокрема: XII Міжнародній науково-практичній конференції «Modern research in science and education» (Чикаго, США, 2024 р.), V Міжнародній науково-практичній конференції «Global trends in science and education» (Київ, Україна, 2025 р.), XXV Міжнародному науковому конгресі «Публічне управління XXI століття: основні виклики післявоєнної відбудови» (Харків, Україна, 2025 р.) та інших наукових заходах.

9. Оцінка структури, мови та стилю дисертації

Матеріал дисертації викладено в логічній послідовності та доступно для сприйняття. Дисертація написана науковим стилем мовлення, структура дисертації відповідає алгоритму здійсненого автором дослідження. Робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел. Зміст, структура, оформлення дисертації та кількість публікацій відповідають вимогам «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» (постанова Кабінету Міністрів України від 12.01.2022 р. № 44), наказу Міністерства освіти і науки України від 12.01.2017 р. № 40 «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації».

10. Відповідність змісту дисертації спеціальності, за якою вона подається до захисту

За своїм фаховим спрямуванням, науковою новизною і практичною значимістю дисертаційна робота Варвінського А.М. «Публічне управління інфраструктурою великих міст як складова сталого регіонального розвитку» повністю відповідає галузі знань 28 – «Публічне управління та адміністрування» та відповідає паспорту спеціальності 281 – «Публічне управління та адміністрування». Здобувачем повністю виконано освітню та наукову складову третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти.

11. Дотримання академічної доброчесності

На підставі вивчення тексту дисертації здобувача, наукових праць здобувача та Протоколу контролю оригінальності (перевірку наявності текстових запозичень виконано в антиплагіатній інтернет-системі Strikeplagiarism.com) встановлено, що дисертаційна робота виконана самостійно, текст дисертації не містить плагіату, а дисертація відповідає вимогам академічної доброчесності.

12. Результати обговорення та проведення презентації. Рекомендація дисертації до захисту

Здобувач представив основні результати своєї дисертаційної роботи на розширеному засіданні кафедри публічної політики ІНІ «Інститут державного управління» Харківського національного університету імені В.Н.

Каразіна щодо попередньої експертизи дисертації (витяг з протоколу № 8 розширеного засідання кафедри публічної політики від 15 травня 2026 року) у формі презентації та наукової дискусії після її завершення. У рамках цього розширеного засідання було ухвалено одностайно рекомендувати роботу здобувача Варвінського Андрія Миколайовича «Публічне управління інфраструктурою великих міст як складова сталого регіонального розвитку» до захисту на здобуття наукового ступеня доктора філософії з галузі знань 28 – Публічне управління та адміністрування за спеціальністю 281 – Публічне управління та адміністрування.

Головуючий на розширеному засіданні кафедри публічної політики, доктор наук з державного управління, професор, завідувач кафедри публічної політики ННІ «Інститут державного управління» Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна

Вячеслав ДЗЮНДЗЮК